

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “กระบวนการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนกรณีพระยันตระ” เป็นการวิเคราะห์กระบวนการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนที่นำเสนอข่าวพระยันตระในหนังสือพิมพ์รายวัน 5 ฉบับ คือ ไทยรัฐ เดลินิวส์ แนวหน้า มติชน ข่าวสด และโทรทัศน์ช่อง 3 ช่อง 5 ช่อง 7 ช่อง 9 และ ช่อง 11 ตลอดจนการสัมภาษณ์สื่อมวลชนแบบเจาะลึกเกี่ยวกับแนวคิดของสื่อมวลชนที่มีต่อข่าวกรณีพระยันตระ แนวคิดเกี่ยวกับการคัดเลือกประเด็นข่าวของสื่อมวลชนและวิธีการนำเสนอข่าวพระยันตระ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กระบวนการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนกรณีพระยันตระ

โดยมีข้อสันนิษฐานเบื้องต้นในการศึกษา คือ การนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนกรณีพระยันตระนั้น มีรูปแบบการนำเสนอที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทางเลือกสรรการใช้ถ้อยคำ รูปภาพ เสียงและนโยบายของแต่ละองค์กร

ผู้วิจัย สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนกรณีพระยันตระ

จากการสัมภาษณ์แนวคิดของสื่อมวลชน จะพบว่าสื่อมวลชนส่วนใหญ่จะนอกจากพิจารณาข่าวกรณีพระยันตระ โดยคำนึงถึงนโยบายขององค์กรและผู้บริหารแล้ว ยังตระหนักถึงหน้าที่ของสื่อมวลชนที่ต้องมีความรับผิดชอบในการแสวงหาข้อมูลข้อเท็จจริง โดยเห็นว่าข่าวนี้มีคุณลักษณะทางคุณค่าข่าวสูง เนื่องจากเหตุผลหลายประการ คือพระยันตระเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นที่เคารพและศรัทธาของคนไทยจำนวนมากจึงเป็นเรื่องที่มีผู้คนให้ความสนใจมาก และมีผลกระทบต่อความรู้สึกของคนในสังคม ต่อวงการศาสนา รวมทั้งเป็นกรณีที่มีเงื่อนงำ และล่อแหลม

ดังนั้นแนวคิดของสื่อมวลชนเกี่ยวกับกรณีพระยันตระ จึงสอดคล้องกันกับแนวคิด ของ Donald L. Shaw and Maxwell E. McCombs ที่ว่า โดยทั่วไปเมื่อเกิดเหตุการณ์หรือประเด็นปัญหาใด ขึ้นในสังคม ผู้ประกอบอาชีพทางด้านสื่อมวลชนจะพิจารณาโดยการประเมินคุณค่าข่าว เพื่อให้ทราบว่าคุณค่าของข่าวอยู่ในระดับใด (อ้างถึงในสุรพล โสชนะเสถียร, 2533 : 145-150)

นอกจากนี้สื่อมวลชนยังพิจารณาถึงความสำคัญและน่าสนใจของข่าวพระยันตระ โดยอาศัยหลักในการพิจารณาที่เป็นองค์ประกอบข่าวด้วย ดังที่ มาลี บุญศิริพันธ์ (2526 : 15-18) ได้แบ่ง แยกองค์ประกอบของข่าว (News Elements) ดังนี้

1. ความรวดเร็วหรือความสด (Immediacy or Timeliness) ข่าวที่มีคุณค่าสูง ต้องเป็น เหตุการณ์ปัจจุบันที่มีความสดหรือความรวดเร็ว หมายถึง ความรวดเร็วในการรายงานเหตุการณ์ที่เกิด ขึ้นทันที (Time of Occurrence) คือ นับระยะเวลาของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับเวลาของการเสนอข่าว ทางสื่อมวลชน ถ้าข่าวสารส่งไปถึงผู้รับสารได้รวดเร็วเท่าใด ก็จะได้รับ ความสนใจและเป็น ประโยชน์แก่ผู้รับสารมากขึ้น

2. ความใกล้ชิด (Proximity) หมายถึงความใกล้ชิดระหว่างผู้รับข่าวสารกับข่าวสาร ยิ่งข่าว นั้นมีความใกล้ชิดกับผู้ฟังมากเท่าไรย่อมเป็นที่สนใจมากขึ้นเท่านั้น เพราะโดยธรรมชาติแล้วคน เรามักจะสนใจสิ่งที่ใกล้ตัวมากกว่าสิ่งที่อยู่ไกลตัว ความใกล้ชิดนี้ครอบคลุมถึงความใกล้ชิดทางกาย ทางใจ (Physically and Mentally) และสถานที่ ผู้ฟังจะให้ความสนใจในข่าวที่ตนเองมีส่วนใกล้ชิด ไม่ว่าจะเป็นการรู้จักบุคคลในข่าว สถานที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ

3. ความเด่น (Prominence) เป็นไปได้ใน 2 ลักษณะ คือ ตัวบุคคลที่เป็นข่าวและเหตุการณ์ ที่เป็นข่าว เหตุการณ์ใดก็ตามที่มีบุคคลสำคัญเป็นที่รู้จักปรากฏในข่าวย่อมได้รับความสนใจมากกว่า บุคคลธรรมดาทั่วไป เป็นความเด่นของบุคคลในข่าว (prominence of Person in news) ส่วน เหตุการณ์เด่น ก็คือ เหตุการณ์ที่เป็นข่าวใดก็ตามที่สำคัญหรือมีผลกระทบมากเท่าไร ก็ยังเป็นข่าวที่ ได้รับ ความสนใจจากผู้รับสารมากขึ้นเท่านั้น

4. ความแปลกประหลาด (Unusuaieness/oddity) โดยปกติมนุษย์ชอบสนใจในสิ่งที่ผิดปกติ ธรรมดา หรือสิ่งที่ไม่เคยเห็นมาก่อน

5. สิ่งที่คุณทั่วไปให้ความสนใจ (Human Interest) มนุษย์มักให้ความสนใจเกี่ยวกับเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่แปลกประหลาดผิดธรรมชาติ เป็นเรื่องที่สะท้อนอารมณ์ความรู้สึก ทำให้คนหัวเราะ หวาดเสียว ร้องไห้ โกรธแค้นหรือเวทนาสงสาร ข่าวประเภทนี้ทำให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกร่วมทางอารมณ์ไปกับบุคคลในข่าวด้วยเป็นเรื่องราวที่ทำให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกเห็นใจ (Sympathy) กับบุคคลในข่าวทันที

6. ความขัดแย้ง (Conflict) เป็นเรื่องที่มีความขัดแย้ง ความไม่ลงรอยกัน ปะทะกันและหากเป็นความขัดแย้งที่คุณกำลังสนใจ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับคนทั่วไปแล้ว เรื่องนั้นยังมีคุณค่าทางข่าวสูงเป็นพิเศษ แต่การเสนอข่าวในเรื่องของความขัดแย้งต้องระวังไม่ให้เกิดความขัดแย้งเพิ่มมากขึ้น ต้องเสนอข้อเท็จจริงในลักษณะที่เป็นกลางและสมดุลย์กันทุกฝ่าย

7. ความมีเงื่อนงำ (Suspense) คือ เหตุการณ์ใดก็ตามที่เกิดขึ้นแล้วยังไม่สามารถคลี่คลายเสาะหาต้นเหตุที่แท้จริงได้ หรือเป็นเหตุการณ์ที่มีการคาดทำนายผล เช่น การเลือกตั้งผู้แทนราษฎร หรือผลการแข่งขันกีฬา

8. ผลกระทบต่อประชาชน (Consequence) ข่าวใดมีผลกระทบต่อประชาชนมากข่าวนั้นย่อมได้รับการพิจารณาเป็นข่าวใหญ่มากกว่าเหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อประชาชนเพียงบางกลุ่มเท่านั้น

9. ความก้าวหน้า (Progress) หมายถึง ความก้าวหน้าในสังคม วิทยาการ การศึกษา เรื่องที่เกี่ยวข้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการค้นพบสิ่งใหม่ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของมนุษย์ ข่าวประเภทนี้ทำให้ผู้ฟังได้มีโอกาสเรียนรู้ถึงวิทยาการและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าปัจจุบัน

10. องค์ประกอบทางเพศ (Sex) ในโลกนี้มีอยู่ 2 เพศ คือ ชายและหญิง ความสนใจในเพศตรงข้ามของมนุษย์ จึงเป็นสิ่งที่มียู่เสมอและเป็นเรื่องใกล้ตัว และกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทางเพศ ความผิดปกติ พฤติกรรมหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับเพศหญิงและเพศชาย มักได้รับความสนใจและมีคุณค่าทางข่าวเสมอ

จากการศึกษาพบว่า ข่าวพระยันตระมืองค์ประกอบข่าวสูง นับว่าเป็นข่าวมีความสำคัญและน่าสนใจหลายประการ เช่น เป็นข่าวมีความรวดเร็วและความสด เพราะสื่อมวลชนได้พยายามรายงานข่าวให้ทันต่อเหตุการณ์ทุกช่วงเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งโทรทัศน์ที่ทำการถ่ายทอดสดเมื่อมีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้น นอกจากนี้พระยันตระยังเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง เป็นที่เคารพนับถือของประชาชนจำนวนมาก เมื่อพระยันตระต้องอธิกรรมโดยการกล่าวหาของสตรีเพศอย่างรุนแรง จึงทำให้พระยันตระและเหตุการณ์ข่าวพระยันตระเป็นที่สนใจของประชาชนส่วนใหญ่ทั่วทั้งประเทศ อีกทั้งเหตุการณ์นี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับศาสนาซึ่งมีผลกระทบต่อคนจำนวนมาก และมีความขัดแย้งกันระหว่างฝ่ายผู้ที่เลื่อมใสศรัทธาในพระยันตระและฝ่ายผู้กล่าวหา หรือประชาชนทั่วไป ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าเป็นข่าวที่มีคุณค่าข่าวอยู่ในเกณฑ์สูง สื่อมวลชนจึงนำเสนอข่าวนี้เป็นเวลายาวนานและต่อเนื่องหลายเดือน

นอกจากนี้ยังพบว่าแนวคิดในการคัดเลือกข่าวกรณีพระยันตระของสื่อมวลชนสอดคล้องกันกับแนวคิดของ Galtung & Ruge (ศิริชัย ศิริภายะและกาญจนา แก้วเทพ, 2531 : 206) ที่ระบุว่าปัจจัยสำคัญในการเลือกข่าวว่ามีอยู่ 3 ประการ คือ

1. ปัจจัยด้านองค์กร ซึ่งจะพบมากที่สุดและหลีกเลี่ยงได้ยากมักมีปัญหาเรื่องอุดมการณ์ตามมา
2. ปัจจัยด้านประเภทของข่าว คือ การเลือกเหตุการณ์ที่เข้ากับความคิดส่วนหนึ่งของผู้รับสารและเป็นข่าวประเภทที่เคยได้รับการยอมรับว่ามีคุณค่าให้คงอยู่ต่อไป
3. ปัจจัยด้านสังคม-วัฒนธรรม ซึ่งมักจะเป็นเหตุการณ์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับคนสำคัญและชาติชั้นนำ รวมถึงเป็นเหตุการณ์ที่อยู่ในความสนใจของประชาชนด้วย

2. การคัดเลือกประเด็นข่าว

จากการสัมภาษณ์บรรณาธิการข่าว หัวหน้าข่าวและนักข่าวเกี่ยวกับการคัดเลือกประเด็นข่าว กรณีพระยันตระ พบว่าโดยทั่วไป สื่อมวลชนมีแนวคิดในการคัดเลือกประเด็นข่าวที่คล้ายคลึงกัน และแตกต่างกันตามลักษณะแนวนโยบายขององค์กรและผู้บริหาร สภาพแวดล้อม รวมถึงสังคมด้วย นอกจากนี้การคัดเลือกประเด็นข่าวของสื่อมวลชนยังขึ้นอยู่กับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในเวลานั้นด้วย โดยเหตุการณ์นั้นจะต้องเป็นเหตุการณ์ที่อยู่ในความสนใจของคนส่วนใหญ่ และสื่อมวลชนจะนำความคืบหน้า ข้อมูลข้อเท็จจริงหรือหลักฐานที่เกิดขึ้นในเวลานั้นมาเป็น

ประเด็นหลักในการนำเสนอข่าว และนำบรรยากาศของเหตุการณ์หรือประเด็นเล็กๆ มานำเสนอเป็น สีสันของข่าวอีกทีหนึ่ง

ดังนั้นจากแนวคิดดังกล่าวจะเห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทอย่างมากในการกำหนดความ สำคัญของประเด็นปัญหาในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น กล่าวคือ ประเด็นปัญหาใดก็ตามที่ได้รับความเอาใจ ใส่หรือความสนใจจากสื่อมวลชนมาก เหตุการณ์การนำเสนอข่าวกรณีพระยันตระนั้น จะเห็นว่า หนังสือพิมพ์ประโคมข่าวอย่างครึกโครม โทรทัศน์ทำการถ่ายทอดและรายงานข่าวอย่างต่อเนื่องเป็น เวลาหลายเดือน ทำให้เหตุการณ์ดังกล่าวเป็นหัวข้อข่าวหรือประเด็นสาธารณะที่เด่นและสำคัญที่สุด ในรอบปี และทำให้ประชาชนเกิดความคุ้นเคยกับประเด็นปัญหาดังกล่าว และตระหนักด้วยว่ามี กิจความสำคัญ

3. วิธีการนำเสนอข่าว

จากการการสัมภาษณ์และศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการนำเสนอข่าวกรณีพระยันตระของสื่อ มวลชน พบว่า หนังสือพิมพ์สร้างความดึงดูดใจและโน้มน้าวใจในการนำเสนอข่าวหลายวิธี ดังนี้

การพาดหัวข่าว ส่วนใหญ่จะใช้รูปแบบข้อความประ โยคประธาน คือมีผู้กระทำและ ภาดแสดง ซึ่งจะทำให้การพาดหัวนั้นเกิดความชัดเจนมากกว่ารูปแบบข้อความ โดยจัดวางตัวอักษร ขนาดต่างกัน เพื่อเน้นคำ วลี และเพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้อ่าน เช่น

การพาดหัวข่าวแบบเต็มคอถัมภ์ (Banner) แสดงให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์ให้ความสำคัญ กับเหตุการณ์หรือที่เกิดขึ้นมากที่สุด สองบรรทัดล่างเป็นอักษรตัวใหญ่ บรรทัดบนสุดเป็นอักษรตัว เล็ก

ในบางครั้ง หนังสือพิมพ์เลือกใช้การพาดหัวข่าวในรูปแบบของกริยาวลี โดยจะใช้คำ กริยาที่มีน้ำหนัก เน้นความสำคัญของเหตุการณ์เพื่อจูงใจ ปลูกกระตุ้นผู้อ่านให้ตื่นอยู่กับเนื้อข่าว ต้องการให้ผู้อ่านรู้สึกที่ว่าข่าวเข้มข้น หรือบางครั้งก็อาจใส่ความรู้สึกและอารมณ์ส่วนตัวของผู้เขียน พาดหัวข่าวลงไปเพื่อสะท้อนความสดของภาพบรรยากาศของข่าวออกมาให้ชัดเจนยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังใช้การพาดหัวข่าว เพื่อยั่วให้ผู้อ่านสนใจ ติดตามข่าว

เมื่อมีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้น และเป็นเรื่องที่ผู้คนสนใจกันโดยทั่วไป หนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับข่าวในประเด็นนั้น โดยจะพร้อมใจกันพาดหัวข่าว เพื่อให้ประชาชนทราบว่าในวันนั้นมีประเด็นหรือเหตุการณ์ใดที่น่าสนใจควรติดตาม

ในบางครั้ง หนังสือพิมพ์บางฉบับยังเลือกใช้คำพาดหัวที่เกิดจากการคาดเดาเหตุการณ์ของผู้เขียนเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เขียนต้องการสร้างความน่าสนใจให้กับข่าว ซึ่งการนำเสนอข่าวเช่นนี้ บางครั้งอาจเป็นการจุดกระแสหรือเป็นการจุดชนวนให้เกิดความขัดแย้งกันอย่างรุนแรง จนอาจทำให้เกิดม็อบหรือการปะทะกันของประชาชนที่เป็นผู้อ่านได้

การใช้ภาษาในข่าว หนังสือพิมพ์พยายามเขียนข่าวให้น่าสนใจ ด้วยการนำเครื่องหมายอัญประกาศและอัศเจรีย์ มาใช้ในการเขียนข่าว เช่น

เครื่องหมายอัญประกาศ (“ ”) เพื่อต้องการเน้นคำหรือวลีที่ผู้เขียนต้องการเน้นให้ตื่นเต้น

การยกคำพูดหรือคำกล่าวมาไว้ในเครื่องหมายอัญประกาศ เพื่อเป็นการสร้างความดึงดูดใจและความน่าสนใจอีกวิธี หนึ่ง

การดึงคำพูดของผู้พูดออกมา โดยการตัดหรือย่อคำให้มีขนาดสั้นลง เพื่อให้เป็นรูปประโยคที่สั้นและน่าสนใจ ซึ่งจะเร้าอารมณ์ผู้อ่านมากกว่าการเขียนแบบยาว

การใช้เครื่องหมายอัศเจรีย์ (!) เพื่อสร้างความตื่นเต้น เร้าอารมณ์ และดึงดูดความสนใจจากผู้อ่าน

บางครั้งหนังสือพิมพ์ยังเขียนข่าวที่สั้นและเข้าใจ อาจเป็นเพราะความจำเป็นทางด้านเนื้อที่ และผลทางความรู้สึกของผู้อ่าน เช่น

การใช้คำย่อ หนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่นิยมใช้คำย่อที่เป็นที่รู้จักกันทั่วไป อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่าในบางครั้งหนังสือพิมพ์ก็ใช้คำย่อที่ไม่ค่อยเป็นที่รู้จักเช่นกัน ซึ่งอาจทำให้เกิดความสับสนหรือไม่เข้าใจข่าวที่นำเสนอได้

การใช้สำนวน โวหาร การใช้ศัพท์แสดง ภาษากวี เพื่อสร้างความตื่นเต้น เสียดสีเพื่อให้ผู้อ่านเห็นความไม่ดีไม่งามของคนที่ผู้เขียนพูดถึง โดยที่ผู้เขียนเลือกใช้คำที่ก่อให้เกิดอคติต่อผู้อ่าน และใส่ความรู้สึกนึกคิด หรือความคิดเห็นลงไปในช่วง เพื่อเบี่ยงเบน โน้มน้าวใจ ให้ผู้อ่านรู้สึกร่วมถึงอารมณ์ที่ผู้เขียนต้องการ และมีการตั้งสมญานามให้กับผู้ตกเป็นข่าว เพื่อสื่อเสียด และแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมของผู้ที่ตกเป็นข่าว เป็นการสะท้อนภาพในทางลบ เช่น ท่วยส์ ยันตะ จิ้งเจียว ไส้ลมมานะ เป็นต้น ซึ่งคำเหล่านี้ผู้เขียนอาจต้องการตั้งฉายาให้กับผู้ตกเป็นข่าว แต่บางครั้งผู้อ่านอาจเกิดความไม่เข้าใจหรือสงสัยกับคำเหล่านี้ได้ และบางครั้งหนังสือพิมพ์ยังเลือกใช้คำหรือใช้ภาษาที่เป็นศัพท์แสดงมากเกินไป โดยอาจมุ่งหวังให้ผู้อ่านมองเห็นภาพได้ชัดเจนตามเจตนาของผู้เขียนนั้น อาจทำให้เกิดความขัดแย้งต่อความเชื่อของประชาชนและอาจทำให้ประชาชนเสื่อมศรัทธาต่อพระสงฆ์และพุทธศาสนาได้ เพราะศาสนาเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความคิดและอารมณ์ หากนำเสนอโดยไม่ระมัดระวังแล้ว อาจเป็นการทำลายความศักดิ์สิทธิ์ของศาสนาไปอย่างไม่รู้ตัว

ส่วนรูปแบบการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ จะใช้วิธีการรายงานข่าวแบบเล่าเหตุการณ์ เป็นฉากๆ เป็นตอนๆ เป็นการลำดับความคืบหน้าของเหตุการณ์และลำดับความคิดของผู้อ่าน เพื่อให้ผู้อ่านมองเห็นเหตุการณ์ เห็นตัวบุคคล และเห็นสถานที่ชัดเจนในมโนภาพ มีการนำเสนอบทสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องหรือบุคคลสำคัญ เพื่อให้ผู้อ่านรู้สึกเหมือนเป็นผู้ฟังคำพูดจริงๆ ของบุคคลที่เป็นข่าว และให้ผู้อ่านเห็นถึงสติปัญญา บุคลิกลักษณะของผู้พูดได้เด่นชัดยิ่งขึ้น ทำให้ข่าวดูเข้มข้น มีชีวิตชีวาและให้รายละเอียดได้มากขึ้น

การนำเสนอภาพของหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่พบว่า มีการใช้กราฟฟิกแผนผังรูปกราฟ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่ายขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสดงข้อเท็จจริงของหลักฐานทางด้านภาพ สลับบัตรเครดิต จดหมายต่างๆ ที่ไปสืบเสาะแสวงหามาได้ มาเป็นตัวพิสูจน์ว่าสิ่งที่เสนอไปนั้นเป็นความจริง และเพื่อให้คนอ่านได้พิจารณาพฤติกรรมของพระยันตระ

อย่างไรก็ดีการพาดหัวข่าว พบว่ามีหนังสือพิมพ์บางฉบับที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับข่าวนี้มากนัก จะมีวิธีการนำเสนอที่แตกต่างออกไป เช่น การพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ซึ่งส่วนใหญ่ใช้การพาดหัวข่าวรอง ซึ่งแสดงว่าหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ไม่ได้ให้ความสำคัญกับข่าวมากนัก

นอกจากนี้หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ มีการใช้ภาษาในการนำเสนอค่อนข้างตรงไปตรงมาโดยเลือกใช้คำหรือภาษาธรรมดาที่ไม่ก่อให้เกิดอคติหรือโอ้มน้ำใจมากนัก มีจำนวนครั้งในการนำเสนอ น้อยมาก และบางครั้งการนำเสนอข่าวจะจัดวางข่าวไว้ด้านใน และมีรายละเอียดเนื้อหาไม่มากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นๆ ส่วนภาพจะไม่นำเสนอมากนัก ภาพที่นำเสนอส่วนใหญ่ จะเป็นภาพบุคคลที่เป็นข่าว

นอกจากการนำเสนอเป็นข่าวแล้ว หนังสือพิมพ์ยังนำเสนอในลักษณะของบท บรรณาธิการ และบทความด้วย บางครั้งหากผู้เขียนไม่ได้บอกข้อเท็จจริงที่แสวงหามาได้เหมือน ข่าว แต่ผู้เขียนจะนำข้อเท็จจริงมาชักจูงผู้อ่านให้คล้อยตามความคิดของผู้เขียน หรือแสดงความคิดเห็นของผู้เขียน ดังนั้นบทบรรณาธิการและบทความของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับจึงแตกต่างกันตาม ลักษณะหรือความถนัดของผู้เขียน

สำหรับโทรทัศน์ซึ่งเป็นสื่อที่นำเสนอทั้งทางด้านภาพและเสียงนั้น พบว่าโทรทัศน์มี รายละเอียดและกลวิธีในการนำเสนอข่าวพระชั้นตระ ดังนี้

การนำเสนอข่าวของโทรทัศน์ จะนำเสนอตามนโยบายขององค์กรและผู้บริหารงานข่าว เป็นหลัก ในช่วงแรกการนำเสนอของโทรทัศน์ส่วนใหญ่จะอยู่ในลักษณะของการตามข่าว หาก ข้อมูลยังไม่ชัดเจนจะไม่นำเสนอ เมื่อมีข้อมูลหรือหลักเอกสารต่างๆ ชัดเจนแล้วโทรทัศน์จึงนำเสนอ โดยจะพิจารณาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับส่วนรวม และจะให้ความระมัดระวังในแง่ผลกระทบต่อพระพุทธศาสนา มาก อย่างไรก็ตาม การนำเสนอข่าวทางโทรทัศน์สามารถนำเสนอข่าวได้รวดเร็วและ ทันต่อเหตุการณ์ได้มากกว่าหนังสือพิมพ์

หัวข้อของโทรทัศน์จะใช้สรุปประเด็นหรือใจความสำคัญของเนื้อหา ส่วนการนำเสนอเนื้อหาจะเน้นเหตุการณ์และบุคคลสำคัญเป็นหลัก แต่โทรทัศน์มีข้อจำกัดเกี่ยวกับเวลาในการนำเสนอข่าว ทำให้โทรทัศน์ไม่สามารถเสนอข่าวได้ละเอียดและสมบูรณ์เท่ากับหนังสือพิมพ์ ทั้งนี้หากเหตุการณ์มีความคืบหน้าและมีคนให้ความสนใจมาก โทรทัศน์จะนำเสนอในลักษณะของ scope ข่าว หรือนำเสนอในลักษณะรายการ และโทรทัศน์มีการใช้เทคนิคการตัดต่อภาพเพื่อ ลำดับเหตุการณ์สำคัญ

ภาษาที่ใช้การนำเสนอข่าวพระยันตระของโทรทัศน์ จะเป็นทางการ ตรงไปตรงมา ไม่มี การวิเคราะห์วิจารณ์หรือใส่ความคิดเห็นลงไปในช่วง ไม่เน้นการสร้างอารมณ์เหมือนหนังสือพิมพ์ นอกจากนี้จึงหวัะและถือการใช้ภาษาขึ้นอยู่กับผู้ประกาศข่าวด้วย

ข้อนำสังเกตประการหนึ่ง คือ จากการศึกษากระบวนการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนกรณี พระยันตระ พบว่า หนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นธุรกิจที่ต้องลงทุนโดยไม่ต้องพึ่งพาการสนับสนุนจากรัฐ และเป็นอิสระจากการควบคุมทางสังคม แต่กิจการของหนังสือพิมพ์ก็เป็นองค์กรหนึ่งที่ต้องลงทุน จึงมีความจำเป็นต้องสร้างผลกำไรเพื่อความอยู่รอด และการเลี่ยงผลกำไรเพื่อความอยู่รอด ดังนั้นจะเห็นได้ว่าหนังสือพิมพ์สามารถนำเสนอข่าวพระยันตระได้อย่างเด่นชัดและอิสระมากกว่าโทรทัศน์หรือ สื่ออื่นๆ ที่อยู่ภายใต้กรอบการควบคุมอย่างเข้มงวดของรัฐ อย่างไรก็ตามโทรทัศน์ก็ต้องนำเสนอข่าว ที่มีคนสนใจหรือนำเสนอข่าวตามกระแสเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เพราะโทรทัศน์เป็นองค์กรหนึ่งที่ต้อง อาศัยรายได้เพื่อความอยู่รอด

จากการศึกษาวิธีการนำเสนอข่าวพระยันตระของสื่อมวลชนพบว่า วิธีการนำเสนอข่าว กรณีพระยันตระของสื่อมวลชนนั้นสอดคล้องกันกับแนวคิดของมาลี บุญศิริพันธ์ (2526 : 4-5) ที่กล่าวว่า ผู้สื่อข่าวคือผู้กรองสารสำคัญคนแรกในกระบวนการคัดเลือกข่าวของสื่อมวลชน ผู้สื่อข่าว ต้องมีความชำนาญ และความสามารถในการตัดสินใจว่าเหตุการณ์ใด ควรได้รับการพิจารณาให้เผยแพร่ เนื่องจากผู้สื่อข่าวคือ บุคคลแรกที่เข้าถึงเหตุการณ์อย่างใกล้ชิด และเป็นด่านแรกของข่าวสาร ซึ่งจะน่าสนใจ หรือดีหรือไม่ก็นั้นขึ้นอยู่กับความสามารถและความเอาใจใส่ในการเลือกสรร ตัดสินใจ ของผู้สื่อข่าวเป็นสำคัญ

บุคคลสำคัญอีกคนหนึ่งที่เป็นผู้กรองสารคนต่อไปในการดูแล แสวงหา รวบรวม พิจารณา และเรียบเรียงเพื่อนำมาเผยแพร่ คือ บรรณาธิการข่าวหรือหัวหน้าข่าวในหน่วยหนึ่ง อาจมี บรรณาธิการข่าวได้หลายคนก็ได้ ในการพิจารณาประเด็นข่าวเพื่อการเผยแพร่นั้นก็จะคำนึงถึง นโยบายและความสนใจของผู้รับสารประกอบกัน ก่อนที่จะทำการตกแต่งข่าวและจัดเรียงความ สำคัญข่าว รวมถึงการกำหนดเวลาในการนำเสนอข่าวเพื่อเผยแพร่ต่อไป

นอกจากนี้ จากการศึกษายังสามารถสรุปได้ว่า วิธีการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนกรณีพระ ยันตระสอดคล้องกลมกลืนกับแนวคิดของ Donald L. Shaw and Maxwell E. McCombs (อ้างถึงใน สุรพล โสธนะเสถียร, 2533 : 145-150) คือ สื่อมวลชนประเภทต่างๆ มีการเสนอข่าวที่มีหัวข้อ

ข่าวอย่างเดียวหรือคล้ายคลึงกัน จะต้องมิกลวิธีรายละเอียดในการนำเสนอที่แตกต่างกันเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้รับสาร และแม้ว่าข่าวสารนั้นจะเหมาะสมกับชนิดของสื่อแล้วก็ตาม ก็อาจจะยังไม่เป็นที่เพียงพอ จึงต้องมีการจัดวางข่าวสาร ทั้งนี้เพื่อช่วยให้เกิดความเด่นสะดุดตาอันเป็นปัจจัยหนึ่งในการส่งเสริมความนิยมในการจัดวางสาระอีกด้วย อย่างไรก็ตาม อนาคตความเข้มข้นของข่าวก็เป็นอีกส่วนหนึ่งในการเสริมบทบาทการจัดวางสาระ ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี คือ

1. การเพิ่มหรือขยายพื้นที่ของข่าวนั้นให้มากกว่าปกติ ข่าวที่มีกรอบใหญ่กว่าข่าวอื่น ตลอดจนขนาดของตัวอักษรที่โตกว่าย่อมทำให้เห็นว่าข่าวนั้นสำคัญชวนอ่านมากกว่า
2. ความถี่ในการรายงานข่าว การนำเสนอข่าวที่มีจำนวนครั้งบ่อยๆ เป็นการตอกย้ำความสนใจของผู้รับสารมากขึ้น
3. ระยะเวลาในการนำเสนอข่าว ระยะเวลาที่มีความหมายใกล้เคียงกับความถี่แม้ข่าวสารจะถูกรายงานบ่อย แต่ถ้าถูกเสนออยู่ไม่นานแล้วเลิกไป ก็จะทำให้การจัดวางระสารนั้นหมดบทบาทลงไปด้วย

นอกจากนี้ ยังมีข้อสังเกตที่เห็นได้ชัดเจนในการศึกษาครั้งนี้ คือ กระบวนการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนกรณีพระยันตระ มีปัจจัยหลายประการที่มีส่วนกำหนดขอบเขตในการนำเสนอดังนี้

1. สภาพการแข่งขัน

ในปัจจุบัน สื่อมวลชนมีการแข่งขันในการนำเสนอข่าวกันอย่างมาก ทำให้ข่าวของสื่อมวลชนแต่ละองค์กร มักจะมีเนื้อหาในลักษณะเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน เพราะมีแหล่งข่าวจากที่เดียวกันสื่อมวลชนจึงพยายามแย่งชิง ผู้อ่าน ผู้ชมกัน เพื่อผลประโยชน์ขององค์กรในแง่ของการนำรายได้มาสู่องค์กร ดังที่คุณฉัตรวา เต็มวารี ช่อง 7 กล่าวว่

“เราพยายามนำเสนอให้ได้ทุกจุดทุกที่ ผู้ใหญ่คงรู้สึกที่เราทำได้มากกว่าช่องอื่นๆ จึงมีนโยบายเปิดไฟเขียวตลอด ให้นำเสนอข่าวพระยันตระในข่าว break ช่วงแรกตลอด เรามีอุปกรณ์ถ่ายทอดหลายชุด ช่อง 3 มีบางจุด เราก็มีบางจุด แข่งกันนำเสนอมาดตลอด เป็นการแข่งกัน เพราะเป็นข่าวที่ดังที่สุด ไม่ใช่ในรอบปี แต่เป็นในรอบหลายสิบปี เพราะเป็นพระผู้ใหญ่ และความสนใจของคนพุ่งไปสู่ตรงนี้ว่าพระยันตระคิดจริงหรือไม่จริง แล้วเริ่มขยายวงกว้างออกเอง”

นอกจากสื่อมวลชนจะพยายามแข่งขันกันในลักษณะของการนำเสนอข่าวแล้ว ยังพบว่า สื่อมวลชนได้พยายามแข่งขันกันนำเสนอเหตุการณ์พระยันตระในรูปแบบอื่นๆ ด้วย เช่น

การนำเสนอในรูปแบบรายการต่างๆ ทางโทรทัศน์ เช่น รายการมองต่างมุม ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ วันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2538 รายการรายงานแปซิฟิก ตอนตามรอยจาริกในต่างแดน ตอนที่ 2 ในวันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2538 ทางช่อง 9 อ.ส.ม.ท. เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการนำเสนอในรูปแบบของนิตยสาร เช่น หนังสือมติชนสุดสัปดาห์ ของหนังสือพิมพ์มติชน และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง หนังสือเฉพาะกิจมาตรฐานข่าวสด ที่รวบรวมเหตุการณ์ความเป็นมาของพระยันตระ รวมทั้งภาพเอกสาร หลักฐานต่างๆ ที่เคยนำเสนอในหนังสือพิมพ์ข่าวสด เป็นต้น

แม้การทำงานของสื่อมวลชนต้องแข่งขันกันเพื่อรายได้ขององค์กร แต่บางครั้งสื่อมวลชนก็ไม่ได้คำนึงถึงแต่การแข่งขันเพื่อผลประโยชน์ขององค์กรเพียงอย่างเดียว เพราะบางครั้งการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนในประเทศไทยนั้นต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

คุณจิระพงษ์ เต็มเปี่ยม หนังสือพิมพ์แนวหน้า กล่าวว่า "...นอกจากนี้บรรดาสื่อมวลชนด้วยกันที่หลักฐานยังไม่ลึกพอ อาทิ วิทยุ หรือโทรทัศน์ ก็ต้องมาขอข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะนักข่าวผู้รับผิดชอบไปร่วมอภิปรายในข้อเท็จจริง ว่าเป็นอย่างไรด้วย"

2. การนับถือศาสนา

เนื่องจากคนไทยโดยมากนับถือศาสนาพุทธ มีความยึดมั่น ศรัทธาในศาสนา และเชื่อถือเป็นอย่างยิ่งว่า พระสงฆ์ คือ ผู้ปฏิบัติธรรม เป็นผู้ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในพระธรรมวินัย ด้วยเหตุนี้เอง จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่มาตีกรอบการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเพราะการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของพระสงฆ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข่าวเกี่ยวกับพระสงฆ์ที่มีชื่อเสียงนั้น เป็นเรื่องที่ต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ เพราะอาจนำไปสู่ปัญหาการเสื่อมศรัทธาต่อพระสงฆ์โดยรวมได้

ดังที่คุณสหภพ โสคติย์ กล่าวว่า "เป็นข่าวที่ทำให้ลำบาก ความเป็นคนไทยที่นับถือศาสนาพุทธ เป็นเรื่องที่ต้องระมัดระวังมากกว่า ทำอย่างไรจะไม่ให้ข่าวกระทบกับคนส่วนรวม"

คุณจิระพงษ์ เต็มเปี่ยม หนังสือพิมพ์แนวหน้า กล่าวคล้ายๆ กันว่า “ความเป็นพุทธศาสนิกชนของคนทำข่าวที่ต้องตีแผ่ความไม่ถูกต้องที่เกิดขึ้นในวงการศาสนาให้ประชาชนทราบ นักข่าวบางคนเกรงกลัวต่อบาป แต่ก็ได้มีการทำความเข้าใจกันว่าให้นำเสนอไปตามข้อเท็จจริง ให้ทำหน้าที่ของสื่อมวลชนที่ต้องตรวจสอบสังคมอย่างตรงไปตรงมา ทั้งนี้ประชาชนอาจจะได้อุทาหรณ์จากเรื่องนี้หรือไม่ก็สุดแท้แต่จะเลือกนำไปพิจารณาใช้ในสังคม สำหรับสื่อมวลชนได้บทเรียนได้ประสบการณ์ในการที่จะต้องเผชิญข่าวที่ค่อนข้างสับสน ล่อแหลม ลึกลับและยึดเยื้อ ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการทำข่าวชิ้นอื่นๆ ได้ด้วย ”

3. นโยบาย

นโยบายขององค์กรและผู้บริหารงานข่าว เป็นปัจจัยสำคัญในการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน เพราะจะเป็นตัวกำหนดขอบเขต หรือกรอบในการนำเสนอข่าว เพื่อให้ข่าวออกมาตามแนวทางที่องค์กร ได้วางไว้ ดังที่ คุณจิตพันธ์ วงษ์ไทย ได้กล่าวถึงนโยบายขององค์กรที่มีส่วนกำหนดการนำเสนอข่าวว่า “นโยบายที่มีข้อจำกัด ถ้าจำกัดมาให้ทำแค่นี้ คุณก็ต้องทำแค่นี้ เพราะมีการขอกันมา ดังนั้นจึงเป็นอุปสรรคในการนำเสนอข่าวทั้งหมด เรื่องที่เราอยากให้ประชาชนรู้ทั้งหมดจึงเป็นไปไม่ได้ อาจจะทำเสนอให้รู้เท่าที่ควรจะรู้”

เช่นเดียวกับที่ คุณอนันตภรณ์ เกสรสวย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ กล่าวว่า

“ ผู้ใหญ่ในกรมฯ ค่อนข้างระมัดระวังในการนำเสนอข่าว จะไม่นิยมให้นำเสนอข่าวแรงหรือเจาะลึกในเรื่องนี้มากนัก ในการทำงานจะถูกเบี่ยงเบนปรัมมาเหมือนกันว่าอย่าเล่นแรงนัก เนื่องจากภาพของความเป็นสถานีรัฐบาล ผู้ใหญ่ไม่เห็นด้วยที่จะให้เล่นข่าวหวือหวาอย่างช่องอื่นหรือว่าตามกระแสแบบที่หนังสือพิมพ์ทำกันอยู่....โดยปกติแล้วข่าวหลักที่นำเสนอจะเป็นข่าวการเมือง และข่าวนายทั้งหลายหรือรัฐมนตรีที่ดูแลรับผิดชอบนี้ห้ามตก ช่องอื่นๆ จะไม่มีอย่างนี้ แต่ข่าวนี้เป็นข่าวที่อยู่ในความสนใจของประชาชน สถานีก็จะให้เวลาในการนำเสนอ”

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าบางครั้งนโยบายขององค์กรจะจำกัดขอบเขตการนำเสนอ แต่บางครั้งนโยบายก็ช่วยให้สื่อมวลชนทำงานได้ง่ายขึ้นด้วย

คุณฐากร มุนปาน หนังสือพิมพ์ข่าวสด กล่าวว่า

“นโยบายของข่าวสดชัดเจนว่า ต้องทำหน้าที่ของสื่อให้ดีที่สุดหรือทำหน้าที่ให้บกพร่องน้อยที่สุด คือ นำเสนอข้อเท็จจริงให้รอบคอบรอบด้านที่สุด ปฏิบัติตัวอยู่ในกรอบจรรยาบรรณของผู้สื่อข่าวที่ดี ไม่โกหก ไม่ใช้อภิสิทธิ์ที่เป็นผลประโยชน์ ข่าวต้องถูกต้อง ชัดเจน ยืนยันได้ ต้องรับผิดชอบในเรื่องที่ทำลงไป ซึ่งนโยบายนี้จะช่วยให้ทำงานได้ง่ายขึ้น”

ซึ่งคล้ายกันกับที่ คุณสหภาพ โสคติย์ ช่อง 3 กล่าวว่า “ในขณะนั้น ผู้ใหญ่มีนโยบายที่ชัดเจนว่าจะต้องทำข่าวออกทุกชั่วโมง ให้เสนอได้เต็มที่ ถ้ามีประเด็นไหนที่น่าสนใจหรือถ้ามีเหตุทันด่วนจะถ่ายทอดสด จะเอารถถ่ายทอดสด (OB) ไปถ่ายทอดสดได้ เวลาเข้าข่าวช่วงไหนๆ ก็สามารถเข้าได้หมด บางทีเข้ากลางละครก็ได้ ทำให้เราสบายใจที่มีผู้ใหญ่รองรับ”

นอกจากนี้ยังพบว่านโยบายของไทยรัฐในการนำเสนอข่าวพระยันตระจะเน้นที่ความระมัดระวัง ตามที่คุณธงชัย ฃนทร กล่าวถึงความระมัดระวังไว้ว่า “นโยบายขององค์กรที่มีต่อข่าวนี้ ก็เหมือนข่าวอื่นๆ เพียงแต่ต้องให้ระมัดระวังมากขึ้น ในแง่ของความล่อแหลมเกี่ยวข้องกับทางพระพุทธศาสนา”

4. คุณค่าของข่าว

ในแต่ละวันมีเหตุการณ์ต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย สื่อมวลชนจึงต้องพิจารณาคัดเลือกเหตุการณ์ว่า เหตุการณ์ใดมีคุณค่าข่าว (News Values) เพื่อที่จะรายงานเหตุการณ์นั้นๆ ไปสู่สาธารณชน ซึ่งการพิจารณาคัดเลือกเหตุการณ์ที่มีคุณค่าข่าว สื่อมวลชนพิจารณาจากองค์ประกอบต่างๆ ที่มีอยู่ในเหตุการณ์

ดังที่คุณบุญเลิศ ช่างใหญ่ กล่าวไว้ว่า “ มีเหตุผลหลักอยู่ 2 ประการ เหตุผลหลักอันหนึ่งคือ เรากำลังทำหน้าที่ในฐานะเป็นสื่อมวลชนที่จะต้องเสาะแสวงหาข่าวสารข้อเท็จจริงมาตีแผ่ และหวังว่าข้อเท็จจริงที่เราตีแผ่ออกไปนั้น ความจริงต้องเป็นความจริงและนำไปสู่การแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เกิดความถูกต้อง อีกเหตุผลหนึ่ง ต้องเรียนกันตามตรงว่า ข่าวพระยันตระเป็นข่าวที่ประชาชนสนใจกันเป็นอย่างมาก เพราะเป็นพระที่มีชื่อเสียงระดับ Super Star เป็นพระรูปงามเทศนาได้ไพเราะ น่าเลื่อมใส เนื้อหาประชาชนก็เข้าใจง่าย และลูกศิษย์ลูกหาในส่วนหนึ่งก็ศรัทธาในฐานะที่เชื่อว่า

พระรูปนี้เป็นพระผู้วิเศษเหนือพระธรรมดา เป็นพระพุทธรูปเจ้าที่กลับชาติมาเกิด ประกอบกับเรื่องราวที่ตกเป็นข่าวนั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับเรื่องเพศและมีหลายกรรมหลายวาระที่เกิดขึ้นต่อเนื่อง ซึ่งเป็นเรื่องเร็นลับ ล้วนแต่มีคนสนใจทั้งสิ้น อีกประการหนึ่งประกอบกับว่าข่าวที่เกิดขึ้นเป็นเชิงสืบสวน สอบสวน ที่ต้องขุดคุ้ยตีแผ่ และไม่มีสื่อมวลชนติดตามนำเสนอเรื่องนี้อย่างกว้างขวางและทั่วถึง เพราะฉะนั้นในแง่ของทางธุรกิจที่เราอยากให้นักหนังสือพิมพ์ของเรามีคนอ่านมากๆ ชื่อหนังสือพิมพ์ของเราไปอ่านความคืบหน้า ติดตามข่าว เราก็ถือว่าเป็นไปตามเป้าหมายในการทำงานหนังสือพิมพ์ของเรา ฉะนั้น 2 ส่วนใหญ่ที่เราประสบความสำเร็จทั้งใน 2 ส่วน คือการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนที่ดี มีความรับผิดชอบต่อบ้านเมือง ต่อวงการศาสนา และธุรกิจหนังสือพิมพ์ที่เติบโตอย่างรวดเร็วมากกว่าหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นๆ อย่างไรก็ตามในการทำหน้าที่ของเรานั้นมันย่อมมีอยู่บ้างที่คนส่วนหนึ่ง รู้สึกว่ามันเลยเส้นแบ่งแห่งความพอดีแห่งจริยธรรมและความรับผิดชอบ และเราเองก็รู้สึกบ้างว่ามันเป็นเช่นนั้น เราจะไม่พูดว่าสิ่งที่เรานำเสนอไปนั้น ทุกสิ่งทุกอย่างดีหมด ถูกต้องหมดร้อยเปอร์เซ็นต์เพราะนั่นเป็นการโกหก เรายอมรับว่ามีการพลาดบ้างบ้าง”

คุณฐาตุร บุนปาน หนังสือพิมพ์ข่าวสด ได้อธิบายว่า

“เรามีการประชุมข่าวร่วมอยู่แล้ว ส่วนใหญ่จะเห็นด้วยตรงกัน เช่น จะสังเกตได้ว่าจะพาดหัวหรือไม่พาดหัว จะให้น้ำหนักหรือไม่ให้น้ำหนักนั้น เราจะดูข้อมูลหรือเท็จจริงที่เรามีอยู่ ณ เวลานั้นเป็นหลัก เราเสนอข่าวยันตระทั้งหมดเป็นเวลา 440 กว่าวันจนกระทั่งถูกคำสั่งให้เลิก มีอยู่ประมาณ 6 หรือ 7 วันที่ไม่มีข่าวนำเสนอในช่วงนั้น เพราะเราไม่มีข้อมูล เรามีหน้าที่เสนอข้อมูลจะเขียนขึ้นมาเองไม่ได้ เมื่อมีข้อมูลแล้วเป็นประเด็นข่าวที่ใหญ่ มีผลกระทบจริงๆ จะทำให้น้ำหนักข่าวน่าเชื่อถือขึ้น มันก็จะสำคัญขึ้นมาตามลำดับ”

ด้วยเหตุที่พระยันตระเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับเรื่องเพศ มีเงื่อนงำและมีผลกระทบต่อสังคม เป็นองค์ประกอบสำคัญของเหตุการณ์ที่มีคุณค่าข่าวนี้เอง ทำให้ข่าวกรณีพระยันตระเป็นข่าวดัง ปรากฏอยู่ในหน้าหนังสือพิมพ์ และบนจอโทรทัศน์อยู่เป็นเวลานาน

5. กฎหมาย

การนำเสนอข่าวนั้น ผู้สื่อข่าวจะต้องคำนึงถึงกรอบแห่งกฎหมายด้วยเสมอ โดยพยายามไม่ให้การนำเสนอข่าวไปพาดพิง หรือละเมิดสิทธิของผู้อื่น

คุณมนัสวรรณ หัตถินพันธ์ ผู้สื่อข่าว ช่อง 7 อธิบายว่า “ในช่วงแรกๆ เราก็ไม่ได้นำเสนอข่าวนี้ คือเรานำเสนอแต่ไม่ได้บอกอากาศทุกวัน เพราะทางผู้ใหญ่ไม่ได้พูดแต่ก็ไม่ได้สั่งห้ามอะไร จึงไม่กล้า เพราะเราเคยมีประสบการณ์จากกรณีของพระนิกรมาแล้ว ผู้ใหญ่ต้องลงมาเตือนให้ระวัง เพราะเราอาจถูกฟ้องได้ ถ้าเขาไม่ได้อนุญาตให้ถ่ายทุกครั้ง โดยกฎหมายแล้วไม่ได้ครอบคลุมสื่อมวลชนทั้งหมด แค่เข้าไปถ่ายก็ถือว่าบุกรุกแล้ว หากไม่ได้ขออนุญาตอย่างเป็นทางการ พระยันตระเด้ามีเอกสิทธิ์คุ้มครองของเขาคือกรมศาสนา หากไม่ได้ขออนุญาต บุกรุกเขาไปถ่าย เพื่อให้ได้ภาพออกมา ถ้าเขาคิดจะฟ้องร้องเราก็ฟ้องได้ว่าเราละเมิดบางส่วน ”

คุณสหภพ ไสดทิพย์ ช่อง 3 กล่าวถึงความระมัดระวังในการนำเสนอข่าวว่า “ข่าวนี้เป็นข่าวที่เสี่ยงมาก เสี่ยงต่อการถูกฟ้องร้อง เพราะมีการกล่าวหาพาดพิงกันเยอะ การนำเสนอต้องระมัดระวังการกล่าวหาพาดพิงซึ่งกันและกัน เราต้องพิจารณาว่าคำพูดที่พวกเขาพูดออกมาต้องไม่ให้เกิดกระทบกระเทือนทั้งสองฝ่าย ถ้าเขาพูดจริง บางครั้งเราก็นำเสนอไม่ได้ เพราะต้องดูผลกระทบที่ตามมาด้วย บางครั้งคนที่พูดๆ จริง แต่กล่าวหาเป็นคำพูดเท่านั้น มันเป็นการเสี่ยงกับโทรทัศน์มาก เพราะถ้านำเสนอไป หลักฐานมี ถ้ามีการฟ้องร้อง ผู้ต้องหาที่หนึ่งคือตัวผู้พูด ผู้ต้องหาที่สอง คือช่อง 3 เพราะกฎหมายไม่ได้ควบคุมเรา เราเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ ถ้าเราไม่เผยแพร่ คนที่กล่าวหาที่เป็นจำเลย แล้วจบไป แต่ทางช่อง 3 มีทีมที่ปรึกษา 3 คน ซึ่งเคยเป็นผู้พิพากษามาก่อนและมีอดีตอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ คือถ้าบรรณาธิการยังไม่มั่นใจว่าจะออกอากาศได้หรือไม่ ก็จะไปหาหรือท่านที่ปรึกษาอีกทีหนึ่ง”

ดังนั้นสื่อมวลชนจึงต้องคำนึงถึงขอบเขตของการใช้สิทธิของคนมิให้ล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่น อย่างไรก็ตามสื่อมวลชนยังตระหนักถึงภาระหน้าที่ในการนำเสนอข้อเท็จจริงมาเปิดเผยแก่สังคม โดยนำเสนอข่าวอย่างระมัดระวัง ในบางกรณีหากไม่มั่นใจในข่าวที่ต้องนำเสนอ สื่อมวลชนจะปรึกษากับท่านผู้รู้ หรือผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายเพื่อหลีกเลี่ยงการฟ้องร้อง

6. จรรยาบรรณวิชาชีพ

การนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนนอกจากจะต้องระมัดระวังในเรื่องของกฎหมายแล้ว สื่อมวลชนยังต้องตระหนักถึงจรรยาบรรณด้วย เพื่อควบคุมตัวเอง ซึ่งมีลักษณะคล้ายจรรยาแพทย์ ศีลวินัยของพระภิกษุ และศีลธรรมของประชาชน เพื่อมิให้ตนเองสร้างอิทธิพลหรือกระทำในสิ่งที่ผิดหลักมนุษยธรรม แสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบและกระทำสิ่งไม่ดีไม่งามทั้งปวง

คุณฉัตรฯ เดิมวารีย์ ผู้ช่วยบรรณาธิการข่าว ช่อง 7 กล่าวว่า

“ โทรทัศน์มีข้อจำกัดต่างจากหนังสือพิมพ์ ที่สามารถใช้คำว่าการว่า.. แต่โทรทัศน์จะ ต้องระบุ ต้องยืนยันแหล่งข่าวว่าใครพูด หรือข่าวนั้นมาจากที่ไหน ภาพที่ออกอากาศจะทำให้เห็นว่า ข้อเท็จจริงคืออะไร แต่หนังสือพิมพ์ เมื่อมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นจะสามารถรักษาแหล่งข่าวไว้ได้ เมื่อผิดพลาดไปแหล่งข่าวจะไม่เสียหายมากเท่ากับโทรทัศน์ โทรทัศน์หากเราต้องอ้างชื่อแหล่งข่าวว่าเขาพูด แต่ภาพไม่เห็นหน้าหรือเสียงจริงๆ หรือไม่มีใครพูดแต่เขียนข่าวขึ้นมาลอยๆ ก็จะโดนฟ้องได้ว่าเรานำเสนอภาพออกไป หรืออาจจะไปถ่ายภาพหน้าใครสักคนแล้วบอกว่ามีแหล่งข่าว ก็ถูกฟ้องแล้ว ความได้เปรียบด้านภาพบางครั้งก็เป็นขีดจำกัดเช่นกัน เหมือนกับเป็นการดิกรอบให้เรารู้ว่าเราต้องทำตามข้อเท็จจริง และความถูกต้องให้มากที่สุดเวลานั้น”

ทัศนะดังกล่าวสอดคล้องกันกับ ช่อง 3 ที่กล่าวว่า

“ การนำเสนอค่อนข้างลำบากใจ เพราะเป็นเรื่องการกล่าวหาพระสงฆ์ จะทำอย่างไรให้ภาพที่ออกไปไม่กระทบต่อความรู้สึกคนส่วนใหญ่ แล้วอีกอย่างหนึ่ง เด็กหญิงกระต่าย แก้วเป็นเด็ก ที่ยังไม่รู้เรื่องอะไร แก้วเป็นเด็กผู้หญิง อนาคตจะเป็นอย่างไร ที่แก้วเป็นอย่างนี้เพราะการกระทำของผู้ใหญ่ ดังนั้นภาพที่ออกมาจึงหลีกเลี่ยงภาพของเด็กหญิงกระต่าย คือเวลาถ่ายมาเราจะถ่ายเต็ม แต่เวลานำเสนอ เราจะใช้เทคนิคพิเศษบังหน้าหรือใช้เทคนิคในการตัดต่อ เราจะไม่ปล่อยออกไปชัดๆ ทุกคดี แม้เด็กจะทำผิดก็ต้องบังให้แก้วเพราะถือว่าเป็นสิทธิ์ที่สมควรจะได้รับการคุ้มครองเบื้องต้น”

7. อุปกรณ์เครื่องมือและบุคลากร

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสาร ช่วยให้ประชาชนสามารถรับข่าวสารจากแหล่งต่างๆ ได้มากขึ้น รวมทั้งการแข่งขันกันระหว่างสื่อมวลชนประเภทเดียวกัน กับสื่อมวลชนต่างประเภท

อย่างไรก็ตามบางครั้งสื่อมวลชนอาจพบปัญหาและอุปสรรคในการนำเสนอข่าว เช่นที่คุณวิโรจน์ ประกอบพิบูลย์ กล่าวว่า

“ทีมช่อง 9 มีการขาดแคลนบุคลากร ทีมงานน้อย เมื่อเทียบกับฝ่ายข่าวโทรทัศน์ช่องอื่นๆ ในระยะเวลาเดียวกัน เครื่องมือน้อยเป็นอุปสรรคอีกอย่างหนึ่งของช่อง 9 คือลักษณะของการส่งกลับ การส่งกลับของสัญญาณภาพของช่องอื่นบางครั้งใช้การถ่ายทอดสด แต่เรามีอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ก็พยายามแก้ปัญหาโดยการส่งทางจักรยานยนต์ และพยายามนำเสนอในประเด็นอื่นที่เราทำได้ดีกว่า ช่องอื่นๆ เช่น ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของกระทรวง เนื่องจากความใกล้ชิดเรามีมากกว่า เพราะในช่วงนั้นมหาดรสมาคมยังมีบทบาทความเคลื่อนไหวค่อนข้างช้า แต่ทางกระทรวงและ กรมการศาสนาจะเร็วกว่า และท่านอธิบดีก็ดำเนินการเรื่องนี้อย่างจริงจัง”

คุณฉัตรตา เต็มวาริ ช่อง 7 กล่าวว่า “บางครั้งทีมข่าวที่เคยรับข่าวประจำไม่อยู่รับข่าว คนที่มา รับข่าวต่อจะไม่ต่อเนื่อง ทำให้มีปัญหาเพราะเขาจะไม่รู้และจะถามมาก หากอยู่ในสถานการณ์อย่าง นั้น เราอยู่ในพื้นที่ที่ไม่สามารถจะมาโยงเรื่องหรือเหตุการณ์ให้ได้ สาเหตุจริงๆ คือเราขาดบุคลากร เพราะการเสนอข่าวในลักษณะเช่นนี้ ข่าววันหนึ่งออกอากาศ 10 นาที นับเป็นข่าวที่ใหญ่ที่สุดใน รอบปี แต่ใช้ทีมงานแค่ 2 ทีม ซึ่งถือว่าเป็นทีมงานที่น้อยมาก ทำให้ทีมเราต้องทำงานอย่างทุ่มเทมาก เพราะหากอีกวันหนึ่งเราจัดทีมไปเสริม ทีมใหม่จะไม่รู้เรื่องเหตุการณ์ที่ผ่านมา ถ้าลงพื้นที่ต้องถูกทิ้ง แน่ๆ เพราะไม่มีเวลา บางวันต้องอาศัยการสับเปลี่ยนกัน มีบ้างที่ทีมงานตามไม่ทัน รดไม่มี”

ดังนั้นอุปกรณ์เทคโนโลยีและบุคลากรที่พร้อม จึงนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่ง ที่มีผลต่อ การนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าข่าวนั้นเป็นเหตุการณ์ที่น่าสนใจ เป็นข่าวใหญ่ ที่ต้องมีการแข่งขันกันระหว่างสื่อมวลชนด้วยกันเอง

8. เวลา

ข้อจำกัดของเวลาเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่สื่อมวลชนจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะข้อจำกัดของเวลาทำให้เกิดความเร่งรีบอาจทำให้เกิดข้อผิดพลาด หรืออาจทำให้สื่อมวลชนไม่ สามารถที่จะนำเสนอรายละเอียดได้มากนัก

คุณสหภาพ โสคติพิษฐ์ ช่อง 3 กล่าวว่า

“โทรทัศน์ทุกช่อง จะมีข้อจำกัดของเวลา ช่อง 3 มีเวลาให้ 3-5 นาที ในการนำเสนอข่าว ต้องครอบคลุมทุกอย่าง ทุกประเด็น จะทำอย่างไรก็ได้ เพื่อให้ประเด็นน่าสนใจ ถ้านำเสนอข่าวสั้นจะ

ไม่เกิน 2 นาทีครึ่ง และจะไม่ลงลึกรายละเอียดมากนัก แต่นำเสนอว่าเกิดอะไรขึ้น เมื่อไร ที่ไหน เป็นอย่างไร แต่ถ้าเป็นข่าว break ใหญ่ ช่วงเย็น เราสามารถเอาข่าว break นั้น มาขยายผลว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อสักครู่ ผลที่เกิดขึ้นอย่างไร เพราะเวลานั้นมากกว่า บางครั้ง มีเวลาถึง 10-15 นาที ถ้าช่วงไหนที่เราต้องการนำเสนอข่าวมาก แต่ถ้ามีข่าวอื่นๆ เข้ามาเราก็ต้องแบ่งกันไป โดยเฉพาะข่าวพระราชสำนัก ดักออกไม่ได้เลย ต้องมาตัดข่าวอื่นๆ บางวันเวลาไม่มี แต่ข่าวมีเยอะ ก็ต้องเลือกประเด็นที่ดีที่สุด ที่คนสนใจที่สุด ที่ประติดประต่อ คนดูแล้วรู้เรื่อง บางวันต้องแก้แล้วแก้อีก เพราะเวลากำหนดตายตัวโดยนโยบายของทางสถานี เพราะฉะนั้นอะไรที่เป็นรายละเอียดมากๆ ต้องตัดทิ้ง แต่จะนำเสนอรายละเอียดเพิ่มเติมในลักษณะของ scope ข่าว และนำมาเสนอในลักษณะรายการ เช่นรายการตรงประเด็น ที่ฝ่ายข่าวโทรทัศน์รับผิดชอบ ”

“โทรทัศน์นำเสนอข่าวตามข้อเท็จจริง และตามความสนใจของสาธารณชน เพราะเป็นข่าวที่ดังมาก โทรทัศน์จะแตกต่างจากหนังสือพิมพ์คือ หนังสือพิมพ์จะมีแหล่งข่าวเจาะข่าวตรงนั้นตรงนี้แล้วเอามาเขียนรวมกันให้หมด โดยจะมีบทสรุปจากการคาดการณ์ที่น่าจะเป็นของว่าพรุ่งนี้จะรู้ผลหรือวันมะรืนจะมีการสอบอธิกรณ์ แต่โทรทัศน์ทำได้แค่ว่าวันนี้มีอะไรเกิดขึ้น สามารถนำเสนอได้เท่าที่เวลาจะมีให้ได้ อาจจะเป็น 10 นาที เพื่อให้ผู้ชมเห็นทั้งหมด แต่จะบอกผู้ชมไม่ได้ว่าจริงหรือไม่ ผู้ชมต้องพิจารณาเอง” คุณมนัสวรรณ หลินพันธ์ ช่อง 7 (สัมภาษณ์)

ปัจจัยดังกล่าวข้างต้น ประกอบด้วย ปัจจัยภายนอกอันได้แก่ สภาพการแข่งขัน การนับถือศาสนา กฎหมาย คุณค่าข่าว และปัจจัยภายใน ได้แก่ นโยบาย จรรยาวิชาชีพ อุปกรณ์เครื่องมือและบุคลากร รวมทั้งเวลา นับว่ามีส่วนสำคัญยิ่งในการกำหนดขอบเขตในการนำเสนอข่าวพระอันตระของสื่อมวลชน และทำให้สื่อมวลชนมีการนำเสนอข่าวที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกันด้วย

ข้อจำกัดของการวิจัย

ในการสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ บางกรณีผู้ให้ข้อมูลอาจไม่ให้ความไว้วางใจในการเปิดเผยข้อมูลหรือข้อเท็จจริงบางส่วนได้

สำหรับ ข้อเสนอแนะ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการวิจัย มีดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเรื่องศาสนา เป็นสิ่งที่สื่อมวลชนพึงต้องระมัดระวังเป็นอย่างยิ่ง เพราะศาสนาเป็นเรื่องละเอียดอ่อน สื่อมวลชนจึงไม่ควรนำเสนอข่าวแบบชี้นำ โน้มน้าว โดยการใส่ความรู้สึก อารมณ์ หรือแสดงความคิดเห็นลงไปในช่วง เพราะอาจเป็นการจู่โจมกระแทกหรือจู่โจมจนก่อให้เกิดความแตกแยกระหว่างประชาชนได้และสื่อมวลชนไม่ควรจะนำเสนอข่าวให้ต่อเนื่องยาวนานมากเกินไป เพราะอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อศาสนา ทำให้เกิดวิกฤติศรัทธาต่อศาสนาได้

2. การนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนควรสร้างเจตคติที่ดีต่อพระพุทธศาสนา แม้ว่าสื่อมวลชนต้องนำเสนอทั้งข่าวร้ายและข่าวดี แต่การนำเสนอไม่ควรแยกยะให้ชัดเจนระหว่างตัวบุคคลกับพระพุทธศาสนา ทั้งนี้เพื่อไม่ให้ประชาชนเกิดความสับสนและเสื่อมศรัทธาต่อศาสนา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์กระบวนการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนในกรณีพระยันตระเท่านั้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของสื่อมวลชนและผลกระทบจากการนำเสนอเสนอข่าวเกี่ยวกับศาสนาต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย